

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1957

ФЕВРАЛЬ

6

СРЕДА

№ 27 (3739)

Өртөө 20 коп.

Совет улус СЭКП-нин XX съездизинин шиитпирлерин боттандырбы-
шаан, улус ажил-агыйынын бүгү адырларын хөгжүдеринге, бодунун мате-
риалдыг чаагай байдалын болгаш культурлуг деннелин улам-на бедидеринге
чаа-чаа чедиинкиннерни чедип алган дугайын ССРЭ-нин улус ажил-агыйын
хөгжүдеринин күрүне планынын 1956 чылда күүселдези херечилеп турар.

1956 чылда ССРЭ-нин улус ажил-агыйын хөгжүдеринин күрүне планын күүсеткененин түңнелдеринин дугайында

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чанында Төп Статистика Эргелелиниң дыңнады

Алдыгы беш чылдың бирги чылы — 1956 чылда үлестирүүнү, көзө ажил-
агыйынын болгаш транспорттун хөгжүдөөнү, капитал тулгузун өздөстүүнү, иштики
болгаш даштыкы салымды калдырышканын, ажилчыларның болгаш азын-хаан-
чыларның санынын өскөрүлгөнү база улустун материалдыг чаагай байдалынын
болгаш культурлуг деннелиниң бедидишкени дараазында сайнар-биле тодартгай-
тынын турар:

I. ҮЛЕТПҮРДЕ БУДУРУЛГА ПЛАНЫНЫҢ КҮҮСЕЛДЕЗИ

Нияти продукция бүдүреринин талазы-биле чыл планы үлестирүүнү ниятизи-
биле ажыр күүсеткен. Түс-түс министрстволар үлестирүүнү нияти продукция-
нын бүдүреринин чыл планын мындаар күүсеткенер:

1956 чылда чыл планын күүсеткен ауузу	1956 чылда бүдүрүлгө ауузу	1955 чылда бүдүрүлгө ауузу
ССРЭ-ниң Кара металлургия министрстволу	99,6	
ССРЭ-ниң Өнүгү металлургия министрстволу	103	
ССРЭ-ниң Хөмүр даш үлестирүүнү министрстволу	99,8	
ССРЭ-ниң Нефть үлестирүүнү министрстволу	102	
Химия үлестирүүнү министрстволу	102	
Электростанциялар министрстволу	101	
Электротехника үлестирүүнү министрстволу	104	
Радиотехника үлестирүүнү министрстволу	102	
Аар машина тулушкунуң министрстволу	103	
Станок тулушкунуң болгаш инструментал үлестирүүнү министрстволу	100,5	
Транспорт машина тулушкунуң министрстволу	104	
Автомобиль үлестирүүнү министрстволу	103	
Трактор болгаш көзө ажил-агый машина тулушкунуң министрстволу	102	
Прибор тулушкунуң болгаш автоматчылыг херекселдеринин министрстволу	103	
Машина тулушкунуң министрстволу	101	
Тудуг болгаш орук машина тулушкунуң министрстволу	104	
ССРЭ-ниң Тудуг материалдар үлестирүүнү министрстволу	98	
ССРЭ-ниң Саалым болгаш мыйн болжаалар үлестирүүнү министрстволу	101	
ССРЭ-ниң Чик үлестирүүнү министрстволу	102	
ССРЭ-ниң Аш-чөм барааннар үлестирүүнү министрстволу	103	
ССРЭ-ниң Өт болгаш сүт продукттар үлестирүүнү министрстволу	105	
Орук харылаа министрстволу үлестирүүнү министрстволу	105	
ССРЭ-ниң Култура министрстволу үлестирүүнү министрстволу	106	
ССРЭ-ниң Балык камгалар министрстволу үлестирүүнү министрстволу	104	
Республика министрстволарының болгаш ведомстволарының үлестирүүнү министрстволу	102	

Бастык чүртүктүү миллион-миллион ажилчы чоннарының чогаалыкты иден-
кейинки көдүрүшүнүгө үндөйлөш, 1956 чылда үлестирүүнү, хамымды мур-
нунда аар иштешин хөгжүдериңе чаа-чаа чедиинкиннер чедип алдынган.

ССРЭ-ниң үлестирүүнү нияти продукцияны 1955 чылга деңгээлге 1956
чылда барык-ла 11 хуу өскөн. Байтагы металлургия, металлургия, металлургия
чепсел-херекселдерин бүдүрери («А» бөлүмү) 11,4 хуу, херексел чүдүрерин бүдү-
рери («Б» бөлүмү) 9,4 хуу көзүдөн.

Аар үлестирүүнү талазы-биле нефть, газ, кымынтыр хөмүр даш, сланец тывы-
жынын, кан хоолалар, кокс, бензин, дизельдин өдөр чүтүлү, одага мазутун бүдү-
реринин, электростанция ажалдан бүдүреринин, алюминий, никель, ак коргучун
вольтын болгаш кобальд концентраттары, синтетиктик аммия, кальцийиткен
болгаш синтетиктик содалар, азоттук болгаш күлүктүк кислота, азоттук болгаш
фосфаттыг удобрениелер, будуктар, гидравликтик турбиналар, дизельдер, газогене-
ратор шмчедилчилер, генераторлар, электровакуум херекселдер, чыкы автомо-
бильдери, шариктик болгаш роликтин подшипниктер, магистраль тепловозтары,
магистральдык чык болгаш пассажир вагоны, трактор саякалары болгаш
кудуйтаторлары, трактор-биле сипен кезер машиналар, мал чени белеткээр агре-
гаттар, тараа комбайнының подборщиктер, лаветтер, хөдөрлер, трактор
серепердери, чангыс аай бажынар, асбест, слюда болгаш продукцияның өске-даа
хөдөрлерин бүдүреринин чыл планы ажыр күүсеткен.

Чыл планында ажыр бүдүрүүнү үндүргөн калбак херекселдин барааннары
болза: дүктөн кылган пестер, илж аймаа, эр-хөзөжөн уктар, даштыңдан келер
трикотаж, дараалыг кылгылар, шактар, мотоциклдер, амыралдың чөм соодучу-
лары, мал саржаа, быштак болгаш өске-даа сүт продукттар, үнүс саржаа, марга-
рия, кобас кылгылары, кондитер болгаш макарон кылгылар, шай, виногра арга-
зы, шапшаңсык, шапиростар, саван, саалым болгаш өске-даа барааннар.

1956 чылда геолог-инженер ажилдарын улам мыйа хөгжүткениниң түннел-
динде үлестирүү минералдыг чиг-өтүн курлавырлар дыка көзүдөн. Кара, өнүгү,
хөдөр болгаш уугу үнелиг металлдарынын, даг-химиктик чиг-өтүн, тудуг материал-
дарынын, нефтинин, бойдус газынын болгаш өске-даа энергетиктик курлавырларын
үнөр өлгөн хей чаа черлери тыгыздан, мурунда билингир болгаш ажилатынын
турган байтактыг черлерин перспективалары калбарган.

Үлестирүү нияти-биле чыл планын ажыр күүсеткен-биле чергелештир
ангы-ангы адырларын хөгжүдериңе уугу чепселер бар болган.

1955 чылга деңгээлге хөмүр даш тымык, металл, цемент бүдүрери, тудуг
машини сөөртүү өскөн турда, 1956 чылда продукцияның ол хөдөрлеринин планын
күүсеткенге хөдүмашкын бар болган, ол чорук ууз ажил-агыйынын ангы-
ангы адырларын ажилында өлгөн бергелери болдурган.

Чамды Министрстволар 1956 чылда нияти продукция-даа талазы-биле,
продукцияның кол-кол хөдөрлеринин-даа талазы-биле планын күүсеткенер.
ССРЭ-ниң Хөмүр даш үлестирүүнү министрстволу, хөрең хөмүр, даш тымыжынын
планын ажыр күүсетсе-даа, кара хөмүр даш тымыжынын планын күүсеткен;
ССРЭ-ниң Кара металлургия министрстволу кара металлдар бүдүреринин планын
күүсеткен; ССРЭ-ниң Тудуг материалдар үлестирүүнү министрстволу цемент,
санта шил, туулубу, шифер, элпел алыр демир-бетон конструкциялар болгаш кезек-
тер бүдүреринин планын күүсеткен.

Нияти продукция талазы-биле планын күүсеткен чамды министрстволар
үлестирүү продукциянын чамды хөдөрлерин бүдүреринин талазы-биле планын
күүсеткенер. Аар машина тулушкунуң министрстволу прокат дерилгени, нефть
аппаратузын бүдүреринин планын күүсеткен; Станок тулушкунуң болгаш ин-
струментал үлестирүүнү министрстволу — металл кезер станоктарының болгаш дар-
ганнага-хөтөлгө машиналарынын чамды хөдөрлерин бүдүреринин планын;
Трактор болгаш көзө ажил-агый машина тулушкунуң министрстволу—тракторлар-
ны, тараа комбайнынын, кукуруза болгаш салас культуралары ажаар алыр
комбайнынын бүдүреринин планын; Электротехника үлестирүүнү министрстволу—
электр шмчедилчилерин бүдүреринин планын; Тудуг болгаш орук-машина
тулушкунуң министрстволу—экскаваторлар бүдүреринин планын; ССРЭ-ниң Илж
үлестирүүнү министрстволу—маш үдүр сөөртүүнү планын; ССРЭ-ниң Чик
үлестирүүнү министрстволу — ден болгаш торгу пестерин бүдүреринин планын;
ССРЭ-ниң Аш-чөм барааннар үлестирүүнү министрстволу — чигер бүдүреринин
планын; ССРЭ-ниң Өт болгаш сүт продукттар үлестирүүнү министрстволу — өт
бүдүреринин планын; ССРЭ-ниң Балык үлестирүүнү министрстволу — балык ту-
дарынын планын күүсеткенер.

Хей-хей үлестирүү бүдүрүлгөдери дең-дески өвөс ажилдамышаан турган, ол чорук
материал-техниктик хандырылганын чепселеринин, а ол ышкаш бүдүрүлгени
плавналарда болгаш организаастарында чепселеринин уламышдан болган.

Өрткөн үш чылдарың дүргүзүдө 15 муң хире үлестирүү бүдүрүлгөдери эви-
лелдин чыгаргазында өвөлдөшкен республикаларын өргөшчө шилчиди берген.
Оол түннелдине үлестирүү продукциянын нияти хөтөлдөшкө өвөлдөшкө республи-
каларын Министрлер Чөвүлелиниң чыгаргазында үлестирүүнү нияти продук-

циязының бот-деңгээлге 1953 чылда 31 хуу турганында 1956 чылда 55 хууга че-
дир өскөн.
Эвилендешкен республикаларын Министрлер Чөвүлелиниң чыгаргазында
үлестирүүнү талазы-биле нияти продукция бүдүреринин планы 1956 чылда нияти-
зи-биле 102 хуу күүсеткен.

II. ҮЛЕТПҮР ПРОДУКЦИЯЗЫН БУДУРЕРИНИҢ ӨСКЕНИ

1956 чылда үлестирүү продукциянын кол-кол хөдөрлерин бүдүреринин дараа-
зында сайнар-биле тодартгайтынын турар:

1956 чылда бүдүрүлгө ауузу	1955 чылда бүдүрүлгө ауузу	1956 чылда бүдүрүлгө ауузу
Шой — млн. тонна	35,8	107
Кан — млн. тонна	48,6	107
Прокат — млн. тонна	37,8	107
Кан хоолалар — млн. тонна	3,8	108
Демир рудасы — млн. тонна	78	109
Хөмүр даш — млн. тонна	429	110
оол иштинде кокстаар хөмүр даш	83	107
Көзөңдөө хөмүр даш — млн. тонна	3,1	121
Сланецтер — млн. тонна	11,6	107
Нефть — млн. тонна	83,8	118
Газ — млрд. куб. метр	13,7	132
Электростанция — млрд. кВт.ч	192	113
оол иштинде гидроэлектростанция	29	125
Минералдыг удобрениелер — млн. тонна	10,9	113
Кальцийиткен сода — муң тонна	1,545	108
Күгүрт кислотасы — муң тонна	4,323	114
Будуктар — муң тонна	77	105
Автомобиль дугуйлары — млн. кезек	11,3	111
Металлургия дерилгелери — муң тонна	177	103
Химиктик дерилгелер — муң тонна	109	98
Нефтеаппаратура — муң тонна	49,3	101
Эксер машиналар — кезек	1,664	82
Бус болгаш газ турбиналары — муң кет	4,226	104
Гидравликтик турбиналар — муң кет	1,581	106
Бус, газ болгаш гидравликтик турбиналарга генераторлар — муң кет	5,184	115
Удуг электр машиналары — кезек	4,229	120
Электршмчедилчилер — муң кезек	1,714	111
Электровакуум приборлар — млн. кезек	89,6	117
Металл кезер станоктар — муң кезек	121,3	134
оол иштинде тускай, тускайлан болгаш агрегаттын	21,8	104
Дарганнага-хөтөлгө машиналары — станок тулушкунуң болгаш инструментал үлестирүүнү министрстволу — муң кезек	6,9	127
Автомобильдер — муң кезек	465	104
оол иштинде:		
чыкы автомобильдер	358	109
чикы автомобильдер	98	91
автомобильдер	9	108
Шариктик болгаш роликтин подшипниктер — млн. кезек	263	120
Тракторлар — муң кезек (чангыс күшкө деңгээл)	184	112
оол иштинде хөдөр олурут	89	119
Трактор андызын — муң кезек	124	120
оол иштинде көдүртүлүг	55	146
Трактор саякалары — муң кезек	199	162
Трактор култиваторлары — муң кезек	148	132
оол иштинде көдүртүлүг	98	148
Трактор-биле сипен кезер машина — муң кезек	27,2	120
оол иштинде көдүртүлүг	18,6	128
Тараа комбайны — муң кезек	82	170
Тараа комбайнының подборщиктер — муң кезек	198	207
Свекла комбайны — муң кезек	8,0	113
Кукуруза болгаш салас культуралары ажаар комбайны — муң кезек	45,3	408
Тараа арылар машиналар — муң кезек	10	99,3
Магистраль электростанциялары — кезек	216	111
Магистраль тепловозтары — кезек	161	120
Магистральдык чык вагоны — муң кезек	40	117
Магистральдык пассажир вагоны — кезек	1,799	102
Трактор-биле сипен кезер машина — муң кезек	380	106
Экскаваторлар — муң кезек	6,8	130
Автогрейдерлер — кезек	1,646	162
Тудуг ыкы (сөөрткөн) — млн. куб. метр	204	104
Цемент — млн. тонна	24,9	111
Шифер — млн. чикек ама	1,813	122
Санта шил — млн. дөрбөлчүн метр	112	112
Чымчак шымы — млн. дөрбөлчүн метр	532	106
Туулубу — млрд. кезек	21	104
Элпел алыр демир-бетон конструкциялар болгаш кезектер — млн. куб. метр	9	165
Хөрең саалым пестер — млрд. метр	5,5	92
Дүктөн кылган пестер — млн. метр	268	106
Лен пестер — млн. метр	383	125
Торгу пестер — млн. метр	754	143
Кылмаал волюн — муң тонна	129	117
Дараалыг кылгылар — млрд. рубль	56,5	110
Эр, хөзөжөн уктар — млн. эжеш	804	104
Иштинде болгаш даштыңдан келер трикотаж — млн. кезек	432	100
Илж аймаа — млн. эжеш	314	105
Бүтү хөдөрүн шактары — млн. кезек	22,6	115
Фотоаппараттар — млн. кезек	1,2	117
Радиоприемниктер болгаш телевизорлар — млн. кезек	4,3	106
Амыралдың чөм соодучулары — муң кезек	224	148
Амыралдың хей чур машиналары — муң кезек	195	225
Амыралдың доозун соодучулары — муң кезек	179	137
Амыралдың дараалыг машиналары — млн. кезек	1,9	119
Моточилдер — муң кезек	297	122
Чалаг тергелер — муң кезек	3,1	108
Планино болгаш роялдыр — муң кезек	43,7	130
Саалым — муң тонна	1993	107
Мебель — млрд. рубль	7,2	105
Эт — ССРЭ-ниң Өт болгаш сүт продукттар министрстволу — муң тонна	2368	106
Болбас кылгылар — ССРЭ-ниң Өт болгаш сүт продуктулар үлестирүүнү министрстволу — муң тонна	764	107
Балык — ССРЭ-ниң Балык үлестирүүнү минис-терстволу — муң тонна	2788	104
Сүтке санаан мал саржаа, быштак болгаш өске-даа сүт продукттар (колхоздарының болгаш чөп-нүң аалыг бүдүреринин савазаска) — млн. тонна	17,3	128
Хөдү чигер — муң тонна	4,354	127

1956 чылда бүдүрүлгө ауузу	1955 чылда бүдүрүлгө ауузу
Кондитер кылгылар — млн. тонна	1,6
Үнүс саржаа (колхозтар бүдүреринин савазаска) — млн. тонна	1,5
Маргарин — муң тонна	436
Консерватор — млрд. чангыс зай лааза	3,6
Виноград аргаалы — ССРЭ-ниң Аш-чөм барааннар үлестирүүнү министрстволу — млн. даш	37
Шампанское — млн. шил	27
Шай муң тонна	51
Саван — млн. тонна	1,3
Шапиростар — млрд. кезек	203

1956 чылда өнүгү металлдарын бүдүрери 1955 чылдың деңгээлинен өскөн.
Млангыт алюминийин бүдүрери 8 хуу, коргучуну — 4 хуу, ак-коргучуну — 17 хуу, никельди — 7 хуу, магнийн болгаш магний эвандиргелерин бүдүрери 18 хуу өскөн.

Хөвөң-саалым пест үлестирүү артык чылга болза 8 хуу өвөш хөвөң-саалым пестерин үндүргөн, ол чорук 1955 чылда хөвөң дүжүдүнү кулаанынын уламыш-дан болган. Дүк ден болгаш млангыт торгу пестер бүдүрери өскөн.

Чик болгаш пест-таавы үлестирүүнү бүдүрүлгөдөрине чонуну чутула херек-леп турар продукциянын асортиментин калбарган. Макароттыг калбак аен пестерин, арыг дүктөн кылган нарын костым пестери, хөвөң-саалымдан артаан эр-хөзөжөн уктар кылгылары, угуулаалыг диаметр болгаш өске-даа кылгылар өдүрүп үндүрери өскөн.

Калбак херексел барааннарынын асортиментинин экижөөн-биле черге-лештир чик үлестирүүнү чамды бүдүрүлгөдери чон шөөлү ажилдааш чепсел кылгылар барааннарын үндүрүп турган.

1956 чылда үлестирүү продукциянын бүдүрерин өстүреринин чутула мугу болза, бүдүрүлгенин телематиянын, ажилдан турар бүдүрүлгө күч-шылдарын ажилдарын улам мыйа экижөөн болган. ССРЭ-ниң Кара металлургия министрстволу заводтарында 1956 чылда домна суугуларынын ажилыг деннелин ажилдарын 1956 чылда уугу 3 хуу өскөн, мартен суугулардан бир дөрбөлчүн метрден-ке кан экижөөн база 3 хуу улагаткан. Оол-онде калды Министрстволу заводтарында кара металлдарын бүдүрери көзүдөрүнүн кулаанынын чутула ажилатынын турар. Домна болгаш мартен суугуларын ажилдары талазы-онде чылга доктаатынган онзалгаларын Министрстволу ниятизи-биле күүсеткен.

ССРЭ-ниң Нефть үлестирүү министрстволу бүдүрүлгөдөрине өлөмө-машы турар чиг өтөн нефтинин кылгылар продукттарын үндүрүп алырнын хуууу дөң; ажилда болгаш шмчедил өргөшчөлүгү дүрдөш. Ынчалза-даа чылга ол көдүртүлгө талазы-онде доктаатынган онзалгалар чедир күүсеткен.

ССРЭ-ниң Тудуг материалдар үлестирүүнү Министрстволу хөм-хөм цех заводтары дерилгелерин өдүрүлгөдөрине өдөлөр талазы-онде доктаатынган нарын күүсеткен.

ССРЭ-ниң Илж үлестирүүнү министрстволу алаа тускайлан берген хей-ныг машиналарын болгаш металлургия чепсел ажилдаш турар.

ССРЭ-ниң Балык үлестирүүнү министрстволу балык тудар фабрика-ларын алаа чепселер бар.

Хандырыктын министрстволар, млангыт ССРЭ-ниң Кара металлургия минис-терстволу, ССРЭ-ниң Илж үлестирүүнү министрстволу, ССРЭ-ниң Хөмүр даш үлестирүүнү министрстволу, ССРЭ-ниң Тудуг материалдар үлестирүүнү министрстволу, Трактор болгаш көзө ажил-агый машина тулушкунуң министрстволу хандырылгы талазы-онде доктаатынган планнарын болгаш немседе кылгыларын күүсеткен болгаш дыка хей металлды, хөмүр дашты, тудуг мыйын, чаманалы материалдарын, цементин, тракторларын, комбайнынын болгаш продукциянын өске-даа хөдөрлерин херекселдерге чедир өскөн, ол чорук өдүрүлгөдөрине болгаш тулушкунуң чоругулаанына өлгөн саядалары болган.

1956 чылда өт-үнеси чигелдеринин планынын хөмчөөн 3,9 хуу турда баш-тайгы сайнар суугулар аламга, 1956 чылда көзө ажил-агый чиг-өтүн чамды хөдөрлеринге белеткел болгаш санды алыр өрткөргө чорутуңан бедидишкенин кияраштар саваарга, 1956 чылда үлестирүү продукциянын өт-үнесинин чиг-гөшкенин 1956 чылда өртүмөк өт-үнесинин деңгээлинен 3,4 хуу болган.

1956 чылда өт-үнеси чигелдеринин планын ССРЭ-ниң Илж үлестирүүнү министрстволу, ССРЭ-ниң Хөмүр даш үлестирүүнү министрстволу, ССРЭ-ниң Кара металлургия министрстволу, ССРЭ-ниң Тудуг материалдар үлестирүүнү министрстволу, ССРЭ-ниң Саалым болгаш мыйн болжаалар үлестирүүнү министрстволу, Трактор болгаш көзө ажил-агый машина тулушкунуң министрстволу, ССРЭ-ниң Балык үлестирүүнү министрстволу алаа чедир күүсеткенер.

Бүдүрүлгенин специализаастарында болгаш кооперациясында база организа-таарында чепселерин, чаа техниканы оокун негиздеринин уламышдан алаа хей бүдүр

ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинің чанында Төп Статистика Эргелелинің дыңнадыы

Ортумак гидравликтин болгаш аар механиктинг пресстерия Днепропетровск заводу, Иванова приборлар бугутериян заводу болгаш, еске-даа элден каш машина туудуну заводтария ажилзат килгир. Чымын демир-бетон констру-
(Тынчүзү 3-кү арында).

Будьтунд эргэж ирнэ тнпуграфияг